

PROTOKOLL FRA HOVEDSTYREMØTE 21. JUNI 2017**Til stede:**

Hovedstyret: Øystein Olsen, Jon Nicolaisen (sak 127-138), Egil Matsen, Hilde Myrberg, Kjetil Storesletten, Karen Helene Ulltveit-Moe, Kathryn M. Baker og Steinar Juel

Varamedlemmer: Arne Hyttnes og Kristine Landmark

Fra de ansatte: Mona H. Sørensen og Nina Larsson Midthjell (sak 130-134a)

Tilsynssekretariatet: Jan Frode Jakobsen (sak 132-134,136-137)

Administrasjonen: Ida Wolden Bache (127-129), Torbjørn Hægeland (127-129), Kristin Gulbrandsen (127-129, 132-133), Henrik Borchgrevink (127-129), Per Espen Lilleås (127-129), Ingrid Solberg (127-129), Anne Kari Haug (127-129), Ylva Søvik (127-129), Olav Bø (127-129, 132-133), Marius Ryel (130), Carl-Axel Hagen (132-133), Helge Mothes (132-133), Torkel Fagerli (132-133), Yngve Slyngstad (130, 134-140), Trond Grande (134-140), Stephen Hirsch (134-136), Merethe Riddervold (134-139), John Tore Vatnar (138), Ole Christian Bech-Moen (136-139), Lise Lindbäck (136-139), Dag Huse (134,138-139) Ingunn Valvatne (132-139), Birger Vikøren (130-141), Runar Malkenes (127-130), Bjarne Gulbrandsen (127-141), Olav Mundal (127-129, 132-139)

Til orientering var utsendt sammen med saksdokumentene:

- Hovedstyrets møte- og seminarplan for 2018
Notat av 19. juni 2017 fra Stab
- Monthly report – GPFG performance and Risk – april 2017

127/2017 Råd om motsyklisk kapitalbuffer 2. kvartal 2017

Saksdokument: - Råd om motsyklisk kapitalbuffer 2. kvartal 2017
STRENGT FORTROLIG notat av 15. juni 2017 fra Finansiell stabilitet (FST)
- Bakgrunnsinformasjon – figurer delt ut i møtet

Jon Nicolaisen ga en oppdatert status av beslutningsgrunnlaget for råd til Finansdepartementet om motsyklisk kapitalbuffer.

I drøftingen la hovedstyret vekt på at sterk vekst i eiendomspriser over lengre tid og vedvarende oppgang i husholdningenes gjeldsbelastning tyder på at finansielle ubalanser har bygd seg opp. Finansielle ubalanser øker faren for en brå nedgang i etterspørselen og utlånstap i bankene. Kredittveksten i husholdningene er fortsatt høy. Lav boligprisvekst og strammere utlånspraksis vil dempe gjeldsveksten og kan over tid redusere sårbarheten i husholdningssektoren.

Ved utgangen av året øker kravet til motsyklisk kapitalbuffer til 2 prosent. Den økte kapitaldekningen gjør bankene bedre i stand til å håndtere tap lenger frem.

Hovedstyret besluttet å gi Finansdepartementet råd om å holde bufferkravet uendret på 2 prosent ved utgangen av 2017. Beslutningen var enstemmig.

128/2017 Pengepolitisk rapport 2/17 med vurdering av finansiell stabilitet

Saksdokument: STRENGT FORTROLIG notat av 20. juni 2017 fra Pengepolitikk (PPO)

Jon Nicolaisen redegjorde for enkelte justeringer i rapporten etter hovedstyrets behandling 14. juni 2017.

Hovedstyret drøftet de økonomiske utsiktene, hovedlinjene i pengepolitikken og beslutningsgrunnlaget for en motsyklisk kapitalbuffer i bankene. Hovedstyret godkjente forslag til «Hovedstyrets vurdering», jmfør rentebeslutning i sak 129/2017. Vurderingene offentliggjøres i Pengepolitisk rapport 2/17.

129/2017 Den aktuelle pengepolitiske situasjon – rentebeslutning

Saksdokument: - Norges Banks styringsrente – møtet 21. juni 2017
STRENGT FORTROLIG notat av 20. juni 2017 fra Pengepolitikk (PPO)
- Referat fra møtet mellom Finansdepartementet og Norges Bank fredag 28. april 2017
- Bakgrunnsinformasjon – figurer delt ut i møtet

Jon Nicolaisen redegjorde for den økonomiske utviklingen siden forrige hovedstyremøte med særlig vekt på utviklingen i penge-, valuta- og kapitalmarkedene.

Etter hovedstyrets vurdering er det fortsatt behov for en ekspansiv pengepolitikk. Rentene ute er lave. Kapasitetsutnyttningen i norsk økonomi er fortsatt under et normalt nivå, og det er utsikter til at prisveksten blir mellom 1 og 2 prosent de neste årene.

I drøftingen av pengepolitikken den nærmeste tiden la hovedstyret vekt på at kapasitetsutnyttningen i norsk økonomi ser ut til å være høyere enn tidligere lagt til grunn. Inflasjonen er lavere enn ventet og vil kunne fortsette å avta i månedene som kommer, men økt aktivitet og avtakende arbeidsledighet tilsier at prisveksten vil ta seg opp. Inflasjonsforventningene synes godt forankret. Lav boligprisvekst vil dempe gjeldsveksten, men det vil ta tid før sårbarheten i husholdningssektoren reduseres.

Etter en samlet vurdering vedtok hovedstyret å holde styringsrenten uendret på 0,5 prosent. Slik hovedstyret nå vurderer utsiktene og risikobildet, vil styringsrenten bli liggende på dagens nivå den nærmeste tiden. Beslutningen var enstemmig.

130/2017 Orientering om aktuelle saker i sentralbankvirksomheten

Sentralbanksjefen orienterte om aktuelle saker.

131/2017 Hovedstyrets protokoll fra møtet 14. juni 2017

Hovedstyret godkjente protokollen fra møtet 14. juni 2017.

132/2017 Status anbudskonkurranse IT drift

Saksdokument: Notat av 15. juni 2017 fra Markeder og banktjenester (MB)

Jon Nicolaisen redegjorde for status for anbudskonkurranse IT drift i sentralbankvirksomheten.

Hovedstyret tok status for anbudskonkurranse IT drift til etterretning. Saken sendes representantskapet til orientering.

133/2017 Ansvar for IKT-sikkerhet i sentralbankvirksomheten

Saksdokument: Notat av 15. juni 2017 fra STAB

Hovedstyret behandlet i januar 2017 revisjonsrapport om styring og kontroll med IKT-sikkerhet i sentralbankvirksomheten og ba om å bli orientert om status for oppfølging av anbefalingene fra revisjonen (sak 20/2017).

Jon Nicolaisen redegjorde for saksfremlegget og oppfølgingen av anbefalingene.

Hovedstyret tok endringen i ansvarsdeling for styring og strategi for IKT-sikkerhet i sentralbankvirksomheten til etterretning.

134/2017 Årlig revisjon av styringsdokumenter fastsatt av Norges Banks hovedstyre:

134 a) - Executive Board Principles for Compensation to NBIM Employees

Saksdokumenter: Notat av 14. juni 2017 fra NBIM
Notat av 20. juni 2017 fra KU

Yngve Slyngstad og Trond Grande redegjorde for saksfremlegget. Hilde Myrberg redegjorde for drøftingen i kompensasjonsutvalget og de forhold utvalget var særlig opptatt av.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling. Hovedstyrets prinsipper for godtgjøring til ansatte i NBIM endres i tråd med forslaget.

134 b) - Executive Board Principles for Risk Management in NBIM

Saksdokumenter: Notat av 14. juni 2017 fra NBIM
Notat av 20. juni 2017 fra RIU

Yngve Slyngstad redegjorde for saksfremlegget. Egil Matsen redegjorde for drøftingen i risiko- og investeringsutvalget og utvalgets forslag til justering av omtalen av *tax management* i prinsippdokumentet.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling. Hovedstyrets prinsipper for risikostyring endres i tråd med forslaget fra administrasjonen, hensyntatt justeringen foreslått av risiko- og investeringsutvalget.

134 c) - Executive Board Principles for Responsible Investment

Saksdokumenter: Notat av 14. juni 2017 fra NBIM
Notat av 20. juni 2017 fra EU

Yngve Slyngstad redegjorde for saksfremlegget. Egil Matsen redegjorde for drøftingen i eierskapsutvalget og de forhold utvalget var særlig opptatt av.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling. Hovedstyrets prinsipper for ansvarlig forvaltning endres i tråd med forslaget.

134 d) - NBIM CEO Investment Mandate

Saksdokumenter: Notat av 14. juni 2017 fra NBIM
Notat av 20. juni 2017 fra RIU

Yngve Slyngstad og Trond Grande redegjorde for saksfremlegget. Egil Matsen redegjorde for drøftingen i risiko- og investeringsutvalget og de forhold utvalget var særlig opptatt av.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling. Hovedstyrets investeringsmandat til leder for NBIM endres i tråd med forslaget.

Hovedstyret ba samtidig om at mandatet for Real Estate Investment Board (REIB) gjennomgås for oppdatering. Ordlyden i investeringsmandatets punkt 3.4 vurderes i tilknytning til den gjennomgangen.

135/2017 Statens pensjonsfond utland – investeringer i børsnotert eiendom

Saksdokument: FORTROLIG notat av 14. juni 2017 fra NBIM

Yngve Slyngstad redegjorde for saksfremlegget.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling. Hovedstyrets flertall tok redegjørelsen om investeringer i børsnotert eiendom til orientering.

Hovedstyrets medlem Karen Helene Ulltveit-Moe mente at saken reiser enkelte problemstillinger av strategisk karakter og at hovedstyret av den grunn burde realitetsbehandle den.

136/2017 Verdipapirutlån – oppfølging av internrevisjonsrapport 1606

Saksdokument: Notat av 14. juni 2017 fra NBIM

Hovedstyret behandlet i møtet 26. april 2017 saksfremlegg fra internrevisjonen

med forslag til oppfølging av revisjonsrapport 1606 NBIM Securities Lending (sak 102/2017). Hovedstyret sluttet seg til internrevisjonenes anbefalinger og ba NBIM om en redegjørelse for iverksettelsen av tiltak som beskrevet i notat til hovedstyret 22. juni 2016.

Trond Grande redegjorde for saksfremlegget. Hovedstyret hadde en meningsutveksling og tok redegjørelsen om verdipapirutlån til etterretning. Hovedstyret ser ikke behov for videre oppfølging av revisjonsprosjektet.

137/2017 Referanseindeksen for Statens pensjonsfond utland

Saksdokument: Notat av 14. juni 2017 fra NBIM

Yngve Slyngstad og Ole Christian Bech-Moen redegjorde for saksfremlegget. Egil Matsen redegjorde for drøftingen i risiko- og investeringsutvalget og de forhold utvalget var særlig opptatt av. Utvalget anbefalte at hovedstyret vedtar i tråd med administrasjonens tilråding.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og ga sin tilslutning til at NBIM i det videre arbeidet med råd til Finansdepartementet om referanseindeksen tar utgangspunkt i hovedpunktene i saksfremlegget, justert for innspill og merknader fra hovedstyrets drøfting. Utkast til brev til departementet legges fram for behandling i hovedstyrets møte 16. august.

138/2017 Tilråding fra Etikkrådet 5. mai 2017 om å utelukke selskap

Saksdokument: Notat av 20. juni fra Eierskapsutvalget (EU)

Norges Bank har mottatt fra Etikkrådet en tilråding om utelukkelse av selskapene Hansae Yes24 Holdings Co. Ltd. og Hansae Co. Ltd. Tilrådingen er begrunnet med risiko for at selskapet vil være ansvarlig for systematiske brudd på arbeidstakerrettigheter, jmfør det atferdsbaserte kriteriet i *Retningslinjer for observasjon og utelukkelse fra Statens pensjonsfond utland § 3 bokstav a*).

Retningslinjenes § 6 fjerde ledd sier at «Observasjon kan besluttes der det er tvil om vilkårene for utelukkelse er oppfylt, om utviklingen framover i tid eller der det av andre årsaker finnes hensiktsmessig».

Egil Matsen redegjorde for drøftingen i eierskapsutvalget og utvalgets innstilling. Eierskapsutvalgets konklusjon er at det kan være tilstrekkelig grunn til å ha tvil om utviklingen framover i tid. En beslutning om å sette selskapet til observasjon vurderes derfor som hensiktsmessig. Ettersom fondet er investert i de aktuelle selskapene gjennom en ekstern forvalter som kan få relevant informasjon, anbefaler eierskapsutvalget at hovedstyret ber NBIM videreformidle relevant informasjon til Etikkrådet.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling. Hovedstyrets flertall sluttet seg til innstillingen fra eierskapsutvalget og vedtok:

- *Hansae Yes24 Holdings Co. Ltd. og Hansae Co. Ltd.* settes til observasjon.
- NBIM bes om å videreformidle relevant informasjon om *Hansae Yes24 Holdings Co. Ltd. og Hansae Co. Ltd.* til Etikkrådet.

- Sentralbanksjefen gis fullmakt til å sette tidspunkt for offentliggjøring av beslutningen.

Hovedstyrets mindretall, medlemmene Karen Helene Ulltveit-Moe og Hilde Myrberg, støttet Etikkrådets tilråding om at selskapene *Hansae Yes24 Holdings Co. Ltd.* og *Hansae Co. Ltd* burde utelukkes fra SPU.

Etikkrådet orienteres om vedtaket.

139/2017 Forslag til endringer i mandatet for Statens pensjonsfond utland

Saksdokumenter: Notat av 14. juni 2017 fra NBIM
Notat av 20. juni 2017 fra RIU

Yngve Slyngstad redegjorde for saksfremlegget. Egil Matsen redegjorde for drøftingen i risiko- og investeringsutvalget.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og ga sin tilslutning til at det sendes brev til Finansdepartementet i tråd med det vedlagte forslaget. Styrets leder fikk fullmakt til å ferdigstille brevet basert på merknadene som fremkom i møtet.

140/2017 Orientering om aktuelle saker i kapitalforvaltningen

Yngve Slyngstad orienterte om aktuelle saker i kapitalforvaltningen.

141/2017 Eventuelt

Karen Helene Ulltveit-Moe orienterte om oppnevning av medlemmer til revisjonsutvalget, se vedlegg til protokollen.

Hovedstyrets medlemmer:

Hilde Myrberg
Egil Matsen
Karen Helene Ulltveit-Moe
Jon Nævdal
Ole Martin Solberg
Jon Nævdal

Hovedstyrets varamedlemmer:

Åshildur
Svein

De ansattes representanter, jf. sak 130-134a:

Mona Sørensen

Nina Skott

VEDLEGG TIL PROTOKOLL FRA HOVEDSTYREMØTE 21. JUNI 2017

Oppnevning av medlemmer til revisjonsutvalget

i revisjonsutvalgets mandat punkt 2 om oppnevning og organisering står det:

«Revisjonsutvalget består av tre medlemmer, der ett medlem utpekes som leder. Medlemmene av revisjonsutvalget velges av og blant hovedstyrets eksterne medlemmer. Medlemmene velges normalt for en periode på to år.»

Hovedstyrets eksterne medlemmer drøftet 14. juni sammensettingen av revisjonsutvalget og vedtok å videreføre dagens sammensetning ut 2018.

Det gir følgende medlemmer av revisjonsutvalget fram til 31. desember 2018:

- Karen Helene Ulltveit-Moe, leder
- Kathryn Baker, medlem
- Steinar Juel, medlem

Utvalgets sammensetning vil bli vurdert på nytt dersom det skjer endringer i hovedstyrets sammensetning fra 1. januar 2018 som berører utvalget.

Hovedstyrets eksterne medlemmer:

Helene Ulltveit-Moe
Kathryn Baker
Steinar Juel

Helene Ulltveit-Moe
Kathryn Baker
Steinar Juel